

PFU-SAK NR. 067/14

KLAGER: Jan Guldahl
ADRESSE: Prinsens gt. 67, 7011 Trondheim
TELEFON: 915 66 666
PUBLIKASJON: Adresseavisen
PUBLISERINGSDATO: 22.02.2014
STOFFOMRÅDE: Diverse
GENRE: Intervju
SØKERSTIKKORD: Premiss/avtalebrudd, gjengivelse av uttalelser
REGISTRERT: 06.03.2014
BEHANDLET I SEKR.: 07.03.2014; spørsmål til klager
BEHANDLES I PFU: 28.10.2014
FERDIGBEHANDLET:
BEHANDLINGSTID: 232 dager
KLAGEGRUPPE: Næringsdrivende
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
RETTSBEHANDLING:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER:

SAMMENDRAG:

Adresseavisen hadde **lørdag 22. februar 2014** på trykk under «merkelappen» «Navn i nyhetene», et intervju med øyelege og klinikkssjef ved Trondheim Øyelegesenter, Jan Guldahl. Intervjuets tittel var «**Angrer ikke hijab-utspill**», og i ingressen sto det:

«Øyelege Jan Guldahl langer ut mot både klubbene som ikke vil ha pengene hans og Adresseavisen – om det så skulle koste jobben.»

Brødteksten begynte slik:

«Øyelege Jan Guldahl avsluttet sitt sponsorsamarbeid med RBK i protest mot at klubben ikke ville ansette Nils Arne Eggen som trener. Pengene ville han spytte inn i en annen klubb, men både Ranheim og Orkdal har takket nei.

Årsak: Sponsorens fremtoning i et intervju med Byavisa, der han blant annet gjorde det klart at ingen som bruker hijab kommer til å få jobb ved Trondheim Øyelegesenter, hvor Guldahl er klinikkssjef.»

Deretter gjenga Adresseavisen spørsmål som var stilt Guldahl og hans svar. I det første spørsmålet og svaret som var gjengitt, het det:

«Tror du klubbene er redde for å bli assosiert med deg?

– Hvis man har problemer med å blir assosiert med en person som står opp for menn og kvinners like rettigheter, for at alle mennesker uansett bakgrunn har samme likeverd, som mener at ytringsfriheten er 'hellig', ikke antatte guder og profeter, vel da mener jeg man har et uoverkommelig forklaringsproblem. Også

overfor folk flest, for støtten til utspillet mitt om ikke å ansette noen med hijab på Trondheim Øyelegesenter er jo formidabel – i skrivende stund over 80 prosent av de som har stemt i meningsmålingen til utspillet i Byavisa.no.»

Guldahl fikk også kritisert Adresseavisen gjennom sine svar, blant annet het det i spørsmål og svar nummer tre:

**«Tror du noen ønsker å ta imot penger fra deg?
– Hva er det Adressa insinuerer med en så hårreisende og brennemerkenende spørsmålsstilling? Er verdikompasset til Adressa fullstendig ute av kurs? Støtter virkelig Adressa oppunder krefter som vil reversere friheten i Norge? Man er så tolerant i redaksjonene at man tolererer intoleranse?»**

Dessuten fikk Guldahl også spørsmål om hijab:

**«Bør ikke de som ønsker det få gå med hijab?
– Som arbeidsgiver har jeg en viss styringsrett og bestemmer selvsagt hvilken kleskode mine ansatte skal bruke. Man kan ikke kle seg som man vil i enhver sammenheng. Pasienter som kommer til Trondheim Øyelegesenter skal møtes med respekt av de ansatte både i holdning og fremtoning. Jeg finner det merkelig at kvinner, i frigjorte Norge, hvor likestillingens fane er holdt høyt i tiår, skal benytte dette kvinneundertrykkende plagget.»**

KLAGEN:

Klager er den intervjuede øyelegen og klinikksjefen, som anfører at han klager fordi han mener Adresseavisen har brutt to «klare avtaler» i forbindelse med intervjuet.

Om foranledningen til intervjuet forklarer klager at han tidligere ble intervjuet i forbindelse med at Byavisa ville sette søkelys på innvandrerungdom som ikke får jobb. I forkant av dette hadde avisen omtalt en ung somalisk kvinne som fikk avslag på jobbene hun søkte. Klager skriver: «Kvinnen brukte hijab og var avbildet i dette hodeplagget. På spørsmål fra Byavisas journalist, svarte jeg at en kvinne som går med hijab på jobb, ikke ville ha fått ansettelse ved vår klinikk. Kort fortalt var mitt hovedpoeng at man får ta skikken som den er der man kommer og innrette seg etter den. Min bakgrunn for å uttale meg om hijab, er at jeg mener hodeplagget er kvinnekriminerende i et moderne samfunn som det norske. Dette er jo ingen ny debatt, men også denne gangen 'tok det av', i den forstand at mange tilla meg motiver jeg ikke har.»

Klager forklarer videre at dette medførte at blant annet Ranheim fotball, som klinikken tidligere hadde vært i kontakt med vedrørende en sponsoravtale, 03.02.2014 gikk ut i Adresseavisen og sa at klubben sier nei til sponsoravtalen, fordi klinikksjefens «synspunkter strider mot klubbens verdigrunnlag». Klager forklarer at han også fikk uttale seg i den anledning, men kun med korte utsagn, og at han derfor ikke fikk uttrykt hva han egentlig mener. Deretter ble klager kontaktet av Hege Storhaug i Human Rights, som ønsket å få et debattinnlegg hvor hun støttet klager, på trykk i Adresseavisen. Dette ble avvist av redaksjonen. Klager skal da ha forsøkt å kjøpe annonseplass til innlegget, noe som heller ikke førte fram. Klager anfører imidlertid: «Når det gjelder den samlede pressedekning så langt, så har den etter mitt syn stort sett fulgt vanlig skikk. Med unntak at jeg sitter med en klar følelse av at jeg ikke har fått slippe til i tilstrekkelig grad for å redegjøre for bakgrunnen for

min skepsis til hodeplagget hijab.» Klager anså det derfor som en mulighet til å slippe til med sitt syn på debatten, da Adresseavisen tok kontakt 21.02.2014 for et intervju med ham i «navn i nyhetene-spalten».

Klager anfører: «[Jeg] svarer ja under den klare forutsetning at jeg får ytre meg om: • Medias rolle i debatten. Les: Adresseavisens rolle. • Journalistene som etter min mening ikke lenger opptrer som vaktbikkjer. (...) Journalisten aksepterer avtalen om at jeg skal få slippe til med dette, uten noen som helst innvendinger. Han skriver ut intervjuet og sender det til meg på e-post. I den endelige versjonen er, som avtalt, de to premissgivende temaene medtatt. De finnes i det første spørsmålet og svaret i intervjuet.»

Klager gjengir spørsmål og svar, som var som følger (se også vedlegg):

«– To klubber har sagt nei til pengene dine. Hva tenker du om det? – At feighet og redsel for å bli hengt ut i media overstyrer fornuft og fakta. Klubbene har frivillig tredd på seg en mental bruka, og svikter de kommende generasjonenes muligheter til å leve i et like fritt samfunn som de selv har vokst opp i. Hijaben er kjønnsdiskriminerende, det er et faktum. Men så lenge meningstyrannene mediekomentatorer og journalister har snudd ryggen til samfunnsoppdraget sitt, nemlig å være en vaktbikkje, så er det ikke så mange som våger å være sannhetssøkende. Men egentlig burde spørsmålet vært besvart av Adressa: Hva tror Adressa ligger til grunn for at to klubber takker nei til sponsing av Trondheim Øyelegesenter? Har Adressa en rolle i dette?»

Klager skal også ha spurt journalisten om intervjuet ble for langt, og sagt at han i så tilfelle kunne fatte seg mer i korthet, noe journalisten skal ha benektet. I tillegg skal klager ha gjentatt premissene for intervjuet; at de to første svarene kom med, og at han ville varsles om intervjuet likevel ikke ble slik det så ut ved sitatsjekk. Slik klager ser det, hadde han altså en klar avtale med avisen. Klager reagerer derfor på at intervjuet ble publisert uten det første spørsmålet og svaret, og han viser i denne sammenheng til at journalisten også skal ha reagert på dette.

Etter klagers mening har Adresseavisen brutt følgende punkter i Vær Varsom-plakaten: 1.2, om pressens ansvar for at ulike syn kommer til uttrykk, 1.4, om pressens plikt til å sette et kritisk søkelys på hvordan mediene selv fyller sin samfunnsrolle, punkt 3.3, om premissene og avtale ved sitatsjekk, og punkt 3.7, om å gjengi meningsinnholdet i intervjuobjektets uttalelser.

TILSVARSRUNDEN:

Adresseavisen anfører i sitt tilsvar: «Ved publisering av intervjuet hadde vi ikke noe ønske om å kutte i teksten. Ingen redaktører eller arbeidsledere har gitt beskjed om noen form for 'sensur'. Det har rett og slett skjedd et beklagelig uhell på desken. Vi er enig med klageren i at dette var uheldig, og vi erkjenner at journalisten har inngått de avtaler som blir referert. Men vi tviler på at dette dermed er et brudd på god presseskikk. Klageren henviser selv til VVP 3.3 som handler om premisser for intervju og avtaler om sitatsjekk. Punktet avsluttes med følgende: 'Redaksjonen selv avgjør hva som endelig publiseres'.»

Slik avisen ser det, var det rimelig at klager fikk slippe til med et tilsvar «når intervjuet ble publisert i den formen det fikk», noe klager også fikk: «I et leserinnlegg (der han også imøtegår kritikk fra en av våre gjesteskribenter som skriver om Guldahl og hijab) får han gjengi hele teksten som ble kuttet fra intervjuet den 22.2. I innlegget anklager han samtidig avisen for å drive med sensur. Dette leserinnlegget stod på trykk 4.3.2014, samme dag som

hoveddelen av Guldahls klage til PFU er datert. Vi har vanskelig for å forstå at han i klagen krever at vi skal 'trykke den bortredigerte teksten'. Den var allerede trykt.» (Innlegget er vedlagt, sekr. anm.)

Adresseavisen konkluderer med at redaksjonen ikke kan ha begått et presseetisk overtramp når avisen har «reparert» skaden ved å trykke klagers innlegg der den bortredigerte teksten var inkludert.

Klageren har vanskelig for å tro at redigeringen i intervjuet skyldes et arbeidsuhell, «all den tid det er nettopp mine kritiske bemerkninger om Adresseavisen som er tatt bort – intet annet.» Klager anfører også: «Jeg har dessuten aldri hørt om en avisdesk som kutter sakene forfra. Dette understøttes av journalist Morten Samdals tekstmelding til meg, der han skriver: *Jeg er helt enig med deg. Spm 1 var viktigst. Fatter ikke hva desken har drevet med. **Aldri vært med på at de har kuttet øverst i teksten** (min utheving) slik uten å si fra til journalist. Skal forhøre meg på jobb i morgen om hva de tenkte på.*»

Klager fastholder derfor sin klage og syn om at Adresseavisen brøt det klager mener var en klar avtale om premisset for hans medvirkning i intervjuet.

Adresseavisen har ikke hatt ytterligere kommentarer til saken.